

V Novem Sadu je bil te dni plenum Glavne zadrugne zveze Vojvodine, na katerem so zaokroženo podali dosedanje izkušnje.

Posvetovanje je pokazalo, da so se zadruge Vojvodine, zlasti najnaprednejše, pogumno usmerile k proizvodnji, da postajajo čedalje bolj nosilec socialistične preobrazbe vasi in razširitev proizvodnje v kmetijstvu in da jih kot take kmetovalec sprejema za svoje. Na tej poti uporabljajo najraznovrstnejše oblike sodelovanja z individualnimi kmetovalci, od odkupa kmetijskih pridelkov, kontrahiranja proizvodnje, preskrbe individualnih proizvajalcev s sredstvi za proizvodnjo, prek predelave kmetijskih pridelkov v zadrugnih obratih pa do raznih oblik kooperacije z individualnim proizvajalcem ob vlaganju zadrugnih sredstev, izvajanju kompleksnih agrotehničnih ukrepov na individualnem posestvu, nato kooperacije s skupinami individualnih proizvajalcev itd. Prav to bogastvo in ta raznovrstnost oblik združevanja z individualnimi kmetovalci predstavlja dragocen prispevek vojvodinskih zadrug in samega plenuma k socialistični preobrazbi vasi.

Ko je pozitivno ocenil rezultate, ki jih je zadrugništvo doseglo v letu 1956, je tovariš Kardelj na novosadskem plenumu med drugimi rekel:

»... Rezultati, ki ste jih dosegli in ki jih je vse naše zadrugništvo doseglo v letu 1956 imajo izredno velik pomen za našo kmetijsko politiko. Mislim, da so to rezultati, ki v določenem smislu kvalitativno spreminjajo stvari. Po teh rezultatih so deplahirane mnoge diskusije, ki jih imajo še ponekod pri nas o tem, ali predstavljajo zadrugništvo neko pot v socializem ali naj gremo s takimi ali drugačnimi metodami kot izdvojenimi oziroma izključnimi metodami v razvoju kmetijstva in socializma na vasi. To so rezultati, ki so nas, mislim, vse presenetili, posebno glede bogastva oblik, ki se pojavljajo v teh odnosih v kmetijstvu...

... Prav to dejstvo, da so to oblike, ki po eni strani ustrezajo materialnim interesom proizvajalcev in zadrug in da so po drugi strani to hkrati socialistične forme — to je tisto, kar je bistveno v vsej zadevi, kar po mojem mnenju odpira popolnoma jasno perspektivo socialističnega razvoja na vasi.

Z drugimi besedami, novosadsko posvetovanje je pokazalo, da smo prešli od besed in razpravljanj o pospeševanju kmetijstva in socialistični preobrazbi k delu, k iskanju konkretnih oblik, v bistvu socialističnih, in sprejemljivih za kmeta, ki je neposredno zainteresiran za te oblike, a s tem tudi za socialistično preobrazbo vasi.

Nepravilno bi bilo, če bi se navduševali nad doseženimi rezultati, ki so delo najnaprednejših zadrug, kakor je bilo poudarjeno na posvetovanju. Šele ko bodo postali ti rezultati in te oblike last vseh zadrug ali vsaj ogromne večine, bo mogoče govoriti o popolnem uspehu v graditvi socializma na vasi. Zato pa bo potrebno še mnogo naporov in potrpežljivega dela ob aktivnem sodelovanju tako zadrug kakor tudi vseh družbenih činiteljev in organizacij na vasi.

D. V.

Kooperacija z individualnimi proizvajalci NA TEMELJU SKUPNEGA MATERIALNEGA INTERESA

Kmetijske zadruge v Novem Bečeju, Kikindi, Bajmoku, Erdeviku in drugod so vzpostavile razne oblike kooperacije z individualnimi proizvajalci in interesirajo te oblike tako zadruge kakor njene člane. V tem članku bomo opisali samo nekatere teh oblik.

Skupno sodelovanje v proizvodnji

Zadruga v Novem Bečeju je prva vzpostavila kooperacijo z individualnimi proizvajalci na temelju skupnega deleža v proizvodnji. To pobudo so kasneje sprejele tudi nekatere druge zadruge.

Zadruga in individualni proizvajalec skupno sodelujeta v proizvodnji na individualnem posestvu. Zadruga da mehanizacijo, reprodukcijski material in zagotovi strokovno opravljanje del. Individualni proizvajalec, ki je član zadruge, stopa v kooperacijo z zemljo, delovno silo in delno tudi z delovnim orodjem. Delež obeh strani v proizvodnji obračunajo po tržnih cenah, pri čemer proizvajalec vračunajo tudi rento za zemljo. S pogodbo je prav tako določeno, kakšna dela je treba opraviti. Obe strani se zavežeta, da bosta dela opravili kakovostno in v določenih rokih.

Pri delitvi skupnega dohodka sodeluje vsaka stran v sorazmerju s svojim deležem v proizvodnji. Če znaša na primer vrednost stroškov zadruge 40% skupne vrednosti vseh del in naložb v proizvodnjo, tedaj pripade zadrugi prav tako 40 odstotkov skupnega dohodka.

Kakšen bo delež zadruge pri proizvodnji — je odvisno od njene tehnične opremljenosti, od kreditne sposobnosti in od tega, v kakšni meri lahko nudi zadruga individualnim kmetom strokovno pomoč. Računajo n. pr., da bo zadruga v Novem Bečeju letos sklenila obdelovalnih pogodb za okrog 1000 oralov zemlje individualnih kmetov (doslej je sklenila pogodbo za okrog 500 oralov). Važno je še povedati, da sklepa ta zadruga pogodbe, ki veljajo najmanj tri leta.

Kooperacija s skupino proizvajalcev

Ta oblika kooperacije ima za sedaj bolj značaj servisa, čeprav nudi možnosti za ustvarjanje novih in sodobnih odnosov na vasi. Zadruga se dogovori s skupino individualnih kmetov, da grupirajo svoje parcele v enoten kompleks zaradi skupne obdelave. Individualni proizvajalci ostanejo še naprej lastniki svoje zemlje. Zadrugi plačajo po določenih cenah usluge pri obdelovanju zemlje. Da bi stimulirale grupiranje zemljišč, računajo zadruge individualnim proizvajalcem usluge nekaj ceneje kakor po tržnih cenah (zadruga v Kikindi nudi na primer usluge 10 odstotkov ceneje).

Tako dobijo zadruge možnost, da racionalno izkoristijo svoj strojni park, da lažje izvajajo agrotehnične ukrepe in vplivajo na boljšo obdelavo zemlje. S tem ustvarjajo pogoje za nove oblike sodelovanja in združevanja.

Nekatere zadruge, kakor na primer zadruga v Erdeviku, so šle še dlje v pospeševanju te oblike kooperacije. Skupaj z individualnimi kmeti zasajajo sadovnjake in vinograde na grupiranem zemljišču.

Zadruge se namreč s pogodbo zavežejo, da bodo individualnim kmetom zagotovile na kredit dobre sadike, da jim bodo regulirale zemljišče in nudile strokovno pomoč pri zasajevanju in obdelovanju vinogradov. Proizvajalci vračajo zadrugi kredit v pridelkih (grozdju ali sadju), in to v roku treh let po prvem pridelku. Parcela ostane last proizvajalca, ki zasadijo in negujejo vinograd pod strokovno kontrolo zadrugnega agronoma.

Dodeljevanje dobre živine kmetom

Kmetijska zadruga v Novem Bečeju je začela dajati enoletne svinje boljših pasem rejcem na kredit. Rejci se zavežejo, da bodo kredit vrnili v roku štirih let v enakih obrokih. Po pogodbi se rejec zaveže, da bo dobavil zadrugi vsako leto štiri pitane prašiče. Razen tega se zaveže, da bo krnil in negoval svinje pod nadzorstvom zadrugnega agronoma. Prav tako je dolžan, da svinje, ki imajo pasemsko svojstvo, obvezno proda zadrugi po tržni ceni. Plemenskih svinj, ki jih dobi od zadruge, kakor tudi njenih oraščikov rejec ne more odtujiti prej, preden jih ne ponudi zadrugi, in prej, preden se izpolni vseh pogodbenih obveznosti. Pri razdelitvi plemenskih svinj težijo za tem, da jih dobijo najnaprednejši kmetovalci.

Rezultati dela zadrug v Vojvodini

Kmetijske zadruge v Vojvodini so dosegle v l. 1956 pomembne rezultate, ki so v primerjavi z letom 1955 naslednji:

	(v milijonih dinarjev)		
	1955	1956	Indeks
Ustvarjeni dobiček	246	800	325 %
Investicije (iz lastnih in družbenih sredstev)	872	2.225	225 %
Odkup kmetijskih pridelkov	5.881	27.379	446 %
Vrednost opravljenih del s stroji	357	1.007	282 %

Ti podatki kažejo, da se je odkup kmetijskih pridelkov po zadrugah v primerjavi z l. 1955 povečal skoraj za petkrat, dobiček zadrug za več kakor trikrat, investicije za dva in pol krat, vrednost individualnim kmetovalcem opravljenih del pa se je dvignila za trikrat.

V lanskem letu so zadruge znatno okrepile svoj strojni park, kar je razvidno iz naslednjih podatkov:

	1955	1956
Število strojev (skupaj)	3.498	6.467
Od tega: traktorji	449	1.124

V l. 1956 so zadruge zajele z delnimi ali kompleksnimi agrotehničnimi ukrepi okrog 180.000 ha, kar predstavlja 14,5 % ornih površin zasebnega sektorja.

V zadrugnih vodstvih sodeluje veliko število kmetovalcev; samo v upravne organe kmetijskih zadrug je bilo izvoljenih nad 30.000 proizvajalcev, ki aktivno sodelujejo v delu zadrug.